

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe Condita Ad Reductam

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

*MCCCLX
XIII.
*Lit̄ inter co-
mites de
Gleichen &
Monasteriū
S. Petri.*

sumptum , dein consecratio secuta est.
* Comites de Gleichen † cum monasterio
Petrensi in litem incidunt. (a) Prætende-
runt illi advocatiam , & hospitandi jus,
vi cujus Erfordiam venientes cum omni
comitatu in monasterio divertebant , cu-
linæ & cellæ graves. Abbas Theodori-
cus indecens esse queritur , humanitatem
majorum in servitium trahi. Illos ad-
ventantes huc Comites benignè excepisse,
qui hospitalitatem vicissim non justitiæ ,
sed charitati imputarint ; imò donis tan-
tum beneficium sint professi , nec illos eo
frequenti cum famulatio , ut nunc soleant,
adventasse , verum paucis servis stipatos
humili fratrum mensæ assedisse. De jure
Advocatiæ sibi nihil constare. Tandem
composita lis , ut Abbas bis mille octin-
gentos aureos Comitibus solveret , hi vi-
cissim advocatiæ , & hospitandi juribus
renunciarent.

*MCCCLX
XIV.
XVII.
*Schisma Mo-
guntinū in-
ter Adolph.
& Ludovi-
sum.*

* Detestabile Schisma secutum , † quod
omnem ArchiEpiscopatum , nostram
præcipuè Erfordiam miserabiliter afflixit.
(b) Joanne Electore veneno extincto Capi-
tulum Adolphum , Spirenses Episcopum
ex regali prosapia Comitum de Nassaw e-
legit , Gerlaci ex fratre nepotem. Nova
dignitas invidiam pariebat. † Fuerunt
qui dicti veneficii Adolphum auctorem
spar-

(a) MS. Chronica Petrensia.

(b) Serarius in Adolpho I. MS. Erfurtensia Chronica & Chronica
Thuringie.

spargerent, factaque fides Pontifici, & Cæsari Joannis Patruo. Igitur Pontifex Ludovicum Bambergensem Episcopum Marchionis Misniæ Friderici, & Landgravi Thuringiæ Balthasaris fratrem ei opponit, atque Moguntinæ Sedi obtrudere conatur. Capitulum defensionem innocentis Præsulis suscipit, & cum eo oppida, & munitiora loca penè cuncta: Veneficium Adolpho ab invidis imputari. Papæ decretum per sub- & obreptionem emendicatum. Præcipuè fidelitas † Erfordix enituit. Ludovicum fratres ejus, & Carolus IV. Cæsar armis, Pontifex bullis adjuvit, † ipsum Adolphum, & qui cum eo sentirent, anathemati subjiciens. * Primum Erfordia sollicitatur: dederet se Archiepiscopo, quem Pontifex & Cæsar nominassent, obedientiam præmiis decorandam, si sponte præstetur; aut si nollet exercitum triginta mille armatorum adesse, quo invita ad subjectionem cum multâ cogeretur. Illa † se filiam Moguntinæ Sedis esse respondet, nec Archiepiscopum agnoscere, nisi qui eam de Capituli consensu ascenderit; minas quod attinet, expectare se Landgravorum ausus, superesse illum generosum Sanguinem, illosq; animos Urbi, quibus toties de hostibus suis, ipsis etiam Landgraviis triumpharit. Interim foederatos de auxiliis, Archiepiscopum de protectione sollicitat. Venit † hic cum numeroso exercitu, quem so-

H 3

*Erfordia
pro Adol-
pho stetit.
Cæsar &
Pōtifex pro
Ludovico.
*MCCCLX
XV.*

*Erfordia à
Lud. sollicita
tæ responsit.*

*Adolphus
cum auxili-
aribus subve-
nit Erford.*

*Concurrit
uterque exer-
citus.*

*Cæsar pug-
nam avertit*

*Pacem fru-
strâ tentat.*

*Pontifex in
Adolphû &
affectas ana-
them. dicit*

ciæ Civitates Mülhusia & Northusia, Co-
mites de Gleichen, de Hohnstein, de
Waldeck, de Leina, Zigenhan, & plu-
res auxerunt. Concurrebat † uterque
exercitus propè Onistrutam fluvium ad
Castrum Göbesen, formabantur acies, &
acerbatis utrimque animis omnia crude-
lem lanienam spectabant. Carolum † qui
Landgraviis cum auxiliariis aderat, con-
scientia pupugit, & ingentis dedecoris
metus, si ductore Cæsare tantus Roma-
norum Civium Sanguis funderetur. U-
trimque igitur prælium vetat, pacem ten-
taturus, † Sed cum de indivisibili Sede
transigi non posset, rursus utrimque hosti-
lia: Româ etiam Gregorius † undecimus,
ne nihil agere videretur, anathema vibrat,
eoque id efficit, ut Canonici ecclesiæ B.
M. Virginis, Cœnobii S. Petri, & Scoto-
rum Abbates, Franciscani, & alii sacra-
sisterent. easdem in partes novum Car-
thusianorum Monasterium accessit, (a)
proinde ab ipso Cæsare ad Ludovici preces
in protectionem receptum, Ludovicus do-
nationem partis de sylva pascali addidit,
sed effectu caruit liberalitas, rei aliena
prodiga, nec quicquam hodie præter li-
teras Cœnobium possidet. Senatus tem-
pla, eorumque valvas diligenter custo-
dit.

(a) Diploma Caroli IV. hac super re datum in hodiernum diem
Sanctè Monasterium asservat, est Bullâ aureâ insigne, omnino
simili, quâ Cæsaris ejusdem sanctio publica, aurea Bulla dicta, con-
rascat.

dit, ne decretum excommunicationis affigeretur, aut pro Concione à Cathedra publicaretur. Præterea † Clero pluribus indignitatem rei demonstrat: non inficiari se, communionem Christianorum exclusis rectè sacra negari, sed parem in hoc cum aliis Pontificis esse conditionem, quod mendaciis supplicantium à Veritatis via seducatur, cumque errantis nullus sit consensus, etiam rescripta Papalia, excommunicationes, & quævis decreta nullius esse valoris, quæ falsa narrata impetrarint, idque in præsentis casu Ludovicum fecisse: illum qui per Simoniam, & ambitum varias Ecclesias jam tum pererraverit, nullibi quietem inveniens, (a) nunquam satur. Adolpho veneficium affingi, pio, mansueto, integerrimo Antistiti. Majorem Pontifici injuriam fieri non posse, quam si præsentis causæ decreta pro validis habeantur: simul enim ingenti temeritate credendum esse, quod Gregorius Papa hominem luxui deditum, inquietum, & Sedi extraneum, Electo legitimè Canonico, pio, forti, continenti quoad Archiepiscopale munus præponat, id autem sicut in pontificis sanctitatem non cadit, ita de ea asserere crimen esse. Moti his Severiani sacra aperiant, reliqui, cum nihilis persuaderentur, ab injuriis irritatæ plebis non fati tuti, Urbe excedunt. Hactenus velita-

Anathematis inanis.

H 4

tio-

(a) Cranzius libro 10. metrop. cap. 23.

*Adolphus
ex campis
in Erfordia
se recipit.
In ea obsi-
detur.*

*Erumpunt
obsessi, ipsi-
que Cæsare
penè capi-
unt.*

*XVI. septi-
manis obsi-
dio frustra
continuatur*

tionibus & incendiis inter partes dimica-
tum, Cum autem Cæsar, & Landgravius
Erfordia appropinquarent, ¶ vidit Adol-
phus obsidionem intendi, proinde cum
copiis ad defensionem in eam se recepit.
Sequuntur hostes, ¶ & triginta millibus
armatorum Urbem cingunt. (a) Cæsar in
monte & Monasterio S. Cyriaci cum Land-
graviis tentorium figit, (b) inferius copia
per cuniculos turrinis mœnibus insidiantur,
sed ea tam alacri fortitudine defendunt
Erfurtenſes, ut nocturnis ¶ eruptionibus
diurnos labores frustrarent, ipsum
etiam Cæsaris tentorium infestant, hic ce-
leri fugâ captivitatem vix evasit, amissis
equis, & omni apparatu, quem secum in
Monasterio habebat. Rex etiam Wenceslaus
Bohemos auxiliares patri adduxerat.
Cum autem ea, ¶ quæ deditonem
promovere possent, frustra tentarentur,
ipsaque obsidio in decimam sextam septi-
manam protraheretur, Cæsar auxiliares
copias in Bohemiam reduxit. Langravii,
ut affligerent, quos vincere non poterant,
in vineas savierunt, vitibus radicitus e-
vulsis. Plumbeos etiam canales leonini
fontis, uti avus fecerat, exemerunt. Sic-
que liberata Civitas. Crebrò tamen ho-
stilibus ager vexatus, nec impunè Cives
extrâ Urbem deprehensi, usque dum Lu-
dovi-

(a) Cranzius dicto libro 10. cap. 9.

(b) MS. Chron. Erfurtense.

dovicus † in oppido (a) Kaluensi, Magdeburgensis ditionis, saltui, & levitatibus deditus, *coorto ex incendio tumultu per gradus decideret, eoque lapsu postridiè moreretur. Mors hæc vitæ admonuit Pontificem, & alios, ut rubore suffunderentur, qui ArchiEpiscopalem mitram indigno capiti violenter imposuerant. Igitur Adolphus † postea quietè Electoratum & insulam tenuit, nostraque Urbs à Wenceslao, & Pontifice suo statui restituta est. * Amplius erat Urbis ærarium quam ut his motibus enervaretur, vix bellum desierat, † & magnâ pecuniæ summâ (b) à Theodorico de Vargulâ * Pincernâ Thuringiæ ipsam Vargulam comparavit.

* Secutus felicissimus ille annus, qui magnificentissimæ Universitati nostræ studiorum natales dedit. † Adolphus ArchiEpiscopus Elector Moguntinus Comes Nassovius, magni & prudentis ingenii princeps, felicibus auspiciis Academiam hic sacravit. (c) Jam antea verò Pontifex interpellatus, ut Academiæ licentiam conferret. Fuit † tunc atrox Schisma, cujus exitus in incerto pendeat. Urbanus Romæ, Clemens VII. Avinione se dit. Hæsit Adolphus Elector, quem interpellaret, † Civitas quæ solâ poenitentia errorem expiare posset, ante undecim

Ludovicus moritur.

*MCCCLXX
XXII.

Adolphus extincto æmulo quietè imperat.

*MCCCLXX
XXIII.

Erfordia emit Vargulâ

*MCCCLXX
XXV.

XVIII.

*MCCCLXX
XXIX.

Initium Universitatis

Erfurtensis

Schisma Romanum

initium impedi-

menta ponit

Cujus Pon-

tificis aucto-

ritate cre-

vitam etc?

(a) Serarius in Adolpho I. Cranzius & alii.

(b) MS. Chronica Petr. & documenta desuper in Archivo.

(c) Literæ fundationis & alia documenta in Archivis extant.